

Research Paper

Investigating a Structural Model of the Relationship Between the Usage of Communication Technologies and Violence Among Female Teenagers in Bushehr Province

Amene Abbasi^{1*}

1- Assistant Professor of Sociology, Department of Social Science, Payame Noor University, Tehran, Iran

Received: 2023/05/22

Revised: 2023/08/29

Accepted: 2023/09/19

Use your device to scan and read the article online

DOI:

[10.30495/jzv.2024.31923.4019](https://doi.org/10.30495/jzv.2024.31923.4019)

Keywords:

violence, communication technologies, religious beliefs, family relationships.

Abstract

Introduction: As contemporary societies become increasingly complex, communication media have also become more intricate, exerting various effects on social issues, including social deviations. Violence, as one of the forms of social deviance, is a social issue that requires comprehensive assessment due to its wide-ranging implications. Therefore, this article examines the influence of communication technologies on violence among female students in Bushehr Province.

Methods: A survey method was employed, utilizing a questionnaire tool to study the violent behaviors of 1,049 female students in Bushehr Province. The sampling method adopted was a multistage cluster sampling technique.

Findings: The findings of this research indicate that communication technology variables are related to the disruption of family relationships and religious beliefs, as well as violent behaviors. Path analysis results reveal that the dependent variable of violent behaviors is directly affected by the communication technology variable ($\beta = 0.46$), accounting for 10% of the variance in the dependent variable. Accordingly, in the path model, only the communication technology variable has a direct significant impact on the dependent variable, while the effects of disrupted family relationships and religious beliefs are indirect. Furthermore, based on fit indices, the model demonstrates good fit with RMSEA (Root Mean Square Error of Approximation) of 0.042 and X^2/DF (Chi-square divided by degrees of freedom) of 2.88. Therefore, according to the results of this study, among the determinants of violent behaviors among female students, communication technologies play a significant role. It is recommended that necessary training regarding the recognition of these technologies and how to deal with them be provided to female students by educational counselors at the school level.

Citation: Amene Abbasi, Investigating a Structural Model of the Relationship between the Usage of Communication Technologies and Violence among Female Teenagers in Bushehr Province. Quarterly Journal of Women and Society. 2024; 15 (57): 19-32.

***Corresponding author:** Amene Abbasi

Address: Assistant Professor of Sociology, Department of Social Science, Payame Noor University, Tehran, Iran.

Tell: 09173783345

Email: ameneh.abbasi@pnu.ac.ir

Extended Abstract

Introduction

What is nowadays considered as one of the influential phenomena in contemporary societies contributing to the emergence of social issues has received and continues to receive attention is the role played by mass media in its development. Among the groups that make the most use of media, adolescents and youths stand out. Children who spend numerous hours watching violence on television tend to exhibit more violent behaviors during adolescence. These violent behaviors can also impact the future careers and social lives of adolescents. This issue, prevalent in many societies including Iranian society, necessitates investigation for the purpose of addressing social issues.

Although many researchers have explored this issue, fewer studies have focused on the role of communication technologies in instigating violent behaviors among female students. This group has received less attention in studies related to violence, with more emphasis placed on violent behaviors among males. This research gap is evident in both Iranian and foreign studies. Thus, this article aims to innovatively investigate violent behaviors among female adolescents in Iran and their association with communication technologies.

Methods

This article employs a correlational descriptive survey design with practical application objectives. The target population comprises all female adolescents aged 12 to 18 in Bushehr Province in the year 2019. According to data from the Civil Registration Office of Bushehr Province, the population was around 52,555 individuals. Using the Cohen formula and a confidence level of 95%, a minimum sample size of 947 was calculated. However, in order to maintain the sample's usability for structural modeling, more students were included, resulting in data collection from 1049 students. The multi-stage cluster sampling method was employed, and five cities were selected as sample cities.

Findings

The research model was evaluated using the least squares method. The empirical research model is a path analysis model. An important aspect of path analysis models is their ability to capture a large amount of information representing valuable causal relationships. The path analysis model was created and validated using software. The path coefficients represent the strength of relationships between variables while controlling for the effects of other variables in the model. The results indicate that the research model was confirmed based on various statistical criteria.

According to the path analysis model, the only variable with a direct impact on violent behaviors is communication technologies. The path coefficient suggests that communication technologies entered the model in the initial stage, with a standardized weight of 0.46. Other variables, including family relationship turmoil and religious beliefs, do not have direct impacts on violent behaviors among female students. Family relationship turmoil has the highest indirect impact on violent behaviors, followed by religious beliefs. Communication technologies have the lowest indirect impact, which is negative.

Discussion

based on fit indices, the model demonstrates good fit with RMSEA (Root Mean Square Error of Approximation) of 0.042 and X^2/DF (Chi-square divided by degrees of freedom) of 2.88.

Conclusion

Therefore, according to the results of this study, among the determinants of violent behaviors among female students, communication technologies play a significant role.

Ethical Considerations

Compliance with ethical guidelines

The participant in the study participated by filling out a consent form, and the researcher assured them that the results of

the research were confidential.

Funding

The author solely financed the research and publication of this article, and no external financial support was received.

Authors' contributions

The article is based on the author's research work, and no other individuals contributed to it.

Conflicts of interest

This article, titled "Investigating the Structural Model of the Relationship between Communication Technologies and Violence among Female Teenagers in Bushehr Province," does not pose any personal or organizational conflicts of interest.

بررسی مدل ساختاری رابطه‌ی بین میزان استفاده از تکنولوژی‌های ارتباطی خشونت نوجوانان دختر استان بوشهر

آمنه عباسی^{*۱}

۱- استادیار جامعه‌شناسی، گروه علوم اجتماعی، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران

چکیده

هدف: همزمان با پیچیده‌تر شدن جوامع امروزی، رسانه‌های ارتباطی نیز پیچیده‌تر گشته، تأثیرات مختلفی بر انواع مسائل اجتماعی جوامع، از جمله انحرافات اجتماعی داشته‌اند. خشونت نیز به عنوان یکی از انواع انحرافات اجتماعی، از جمله مسائلی است که به دلیل وسعت تأثیرات آن، نیازمند سنجش همه‌جانبه بوده است؛ از اینرو در این مقاله، تأثیر تکنولوژی‌های ارتباطی بر آن سنجیده می‌شود. هدف اصلی این مقاله، مطالعه ساختاری رابطه‌ی بین میزان استفاده از تکنولوژی‌های ارتباطی خشونت دانش‌آموزان دختر استان بوشهر است.

روش: در این مقاله با استفاده از روش توصیفی پیمایشی از نوع همبستگی و از طریق ابزار پرسشنامه، رفتارهای خشونت‌آمیز ۱۰۴۹ نفر از دانش‌آموزان دختر استان بوشهر مورد مطالعه قرار گرفت. روش نمونه‌گیری نیز به صورت خوشه‌ای چندمرحله‌ای است.

یافته‌ها: یافته‌های این پژوهش گویای آن است که متغیرهای تکنولوژی‌های ارتباطی، آشفتگی روابط خانوادگی و باورهای مذهبی با رفتارهای خشونت‌آمیز رابطه دارند. نتایج تحلیل مسیر نیز نشان می‌دهد که متغیر وابسته رفتارهای خشونت‌آمیز، مستقیماً تحت تأثیر متغیر تکنولوژی‌های ارتباطی ($\text{Beta} = 0/46$) قرار گرفته است؛ در مجموع این متغیر، توانسته است مقدار ۱۰ درصد از تغییرات این متغیر وابسته را توضیح دهد. بر همین اساس، در مدل مسیر، تنها متغیر تکنولوژی‌های ارتباطی توانسته است به شکل مستقیم تأثیر معنی‌داری بر روی متغیر وابسته داشته باشد و تأثیر متغیرهای آشفتگی روابط خانوادگی و باورهای مذهبی به صورت غیرمستقیم بوده است؛ همچنین بر اساس شاخص‌های برازش، این مدل با استفاده از آماره‌های RMSEA با مقدار ۰/۰۴۲ و X^2/DF با مقدار ۲/۸۸، از برازش خوبی برخوردار است. بر اساس نتایج این پژوهش، از بین عوامل تعیین‌کننده رفتارهای خشونت‌آمیز دانش‌آموزان دختر، نقش تکنولوژی‌های ارتباطی بسیار تعیین‌کننده است؛ پیشنهاد می‌شود در سطح مدارس، آموزش‌های لازم جهت شناخت این تکنولوژی‌ها و نحوه‌ی مواجهه با آن‌ها از جانب مشاوران پرورشی در اختیار دانش‌آموزان دختر قرار گیرد.

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۰۳/۰۱

تاریخ داوری: ۱۴۰۲/۰۶/۰۷

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۰۶/۲۸

از دستگاه خود برای اسکن و خواندن مقاله به صورت آنلاین استفاده کنید

DOI:

[10.30495/jzv.2024.31923.4019](https://doi.org/10.30495/jzv.2024.31923.4019)

واژه‌های کلیدی:

خشونت، تکنولوژی‌های ارتباطی، باورهای مذهبی، روابط خانوادگی.

* نویسنده مسئول: آمنه عباسی

نشانی: استادیار جامعه‌شناسی، گروه علوم اجتماعی، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران

تلفن: ۰۹۱۷۲۳۷۸۳۳۴۵

پست الکترونیکی: ameneh.abbasi@pnu.ac.ir

مقدمه

اساس، کودکانی که ساعت‌های بسیاری را در طول روز صرف تماشای خشونت در تلویزیون می‌کنند، در نوجوانی بیشتر رو به رفتارهای خشونت‌آمیز می‌آورند (14,16). این رفتارهای خشونت‌آمیز نیز می‌تواند آینده‌ی شغلی و اجتماعی نوجوانان را تحت تأثیر خود قرار دهد؛ مسئله‌ای که مبتلا به جوامع بسیاری، از جمله جامعه‌ی ایرانی بوده و لزوم بررسی آن، جهت مقابله با آسیب‌های اجتماعی، اهمیت بسیاری دارد. هر چند این مسئله توسط محققان بسیاری مورد بررسی قرار گرفته، اما مطالعات کمتری را می‌توان یافت که نقش تکنولوژی‌های ارتباطی را در ایجاد رفتارهای خشونت‌آمیز دانش‌آموزان دختر مورد بررسی قرار داده باشند. گروهی که در بحث مطالعات مربوط به خشونت، کمتر مورد توجه بوده و بیشتر به رفتارهای خشونت‌آمیز پسران توجه شده است و خلاء پژوهشی را در این زمینه، و در بین مطالعات داخلی و خارجی می‌توان مشاهده نمود. این مقاله تلاش دارد تا برای اولین بار در ایران، فقط رفتارهای خشونت‌آمیز نوجوانان دختر، و تأثیر تکنولوژی‌های ارتباطی را بر آن، به شکلی نوآورانه مورد بررسی قرار دهد.

البته لازم به ذکر است که خشونت به عنوان رفتاری چندبعدی و پیچیده، تحت تأثیر عوامل بسیاری است که به صورت آشکار و پنهان بر بروز آن تأثیرگذار هستند؛ به عنوان مثال، نمی‌توان از نقش برجسته‌ی خانواده و روابط خانوادگی در بروز آن چشم‌پوشی نمود. اگر که نوجوان در محیط خانواده شاهد تنش، آشفتگی و سردی روابط بین اعضا و بخصوص والدین خود باشد، ممکن است به رفتارهای ناپه‌نجا دست زده و مرتکب خشونت شود (7). در کنار تأثیر عمیقی که آشفتگی در روابط خانوادگی ممکن است بر رفتارهای خشونت‌آمیز نوجوانان داشته باشد، شخص نوجوان اگر که به ابزارهای امیدبخش و معنابخش، که دین و باورهای دینی از جمله‌ی این ابزارها محسوب می‌شوند، مجهز باشد، می‌تواند در برابر نامالایمات ناشی از آشفتگی‌های موجود در روابط خانوادگی ایستادگی کند و با ایجاد معنا در روابط بین‌فردی خود، از ارتکاب اعمال تخریب‌گر، از جمله خشونت اجتناب ورزد (26).

همان‌گونه که بیان گردید، به دلیل اهمیت بسیار نقش تکنولوژی‌های ارتباطی در بروز رفتارهای خشونت‌آمیز نوجوانان، این مقاله به دنبال مطالعه‌ی نقش تکنولوژی‌های ارتباطی در بروز خشونت، به عنوان یکی از انواع آسیب‌های اجتماعی، در بین دانش‌آموزان دختر است و در کنار آن به چگونگی نقش سایر عوامل تأثیرگذار، از قبیل آشفتگی‌های روابط خانوادگی و باورهای دینی نیز می‌پردازد. در این راستا ما در این مقاله به دنبال پاسخ‌گویی به سؤالات زیر هستیم:

« آیا تکنولوژی‌های ارتباطی در بروز خشونت تأثیرگذار هستند؟ »

« در صورت اثرگذاری تکنولوژی‌های ارتباطی بر بروز خشونت، این اثرگذاری به چه شکل می‌باشد؟ »

نوجوانان، به عنوان یکی از گروه‌های مهم اجتماعی، دارای رفتارهای خودمحوارانه بوده اند و درک درستی از رفتارهای خویش ندارند. به همین دلیل، محققان این دوره را به عنوان یکی از مراحل مهمی در نظر می‌گیرند که شاهد شروع رفتارهای پرخطر هستیم (11). رفتارهایی که سلامت عمومی جامعه را تهدید کرده و به شکل‌های مختلفی خود را نشان می‌دهند. خشونت، به عنوان یکی از رایج‌ترین انواع رفتارهای پرخطر شایع در بین نوجوانان، در حوزه‌های مختلف علمی همواره مورد توجه قرار داشته، پژوهش‌هایی در ارتباط با آن صورت گرفته است (20).

همزمان با اهمیت پیدا کردن مسئله‌ی خشونت در سطح جوامع، مطالعات گسترده‌ای نیز در ارتباط با عوامل اثرگذار بر آن صورت گرفت که سعی در شناسایی مهم‌ترین عوامل داشته‌اند. یکی از عوامل مهمی که مورد توجه بوده و به آن پرداخته شده، تأثیر رسانه‌ها و شبکه‌های مجازی ارتباط جمعی است. در همین راستا، در کشور آمریکا مطالعات وسیعی در ارتباط با تأثیر سینما بر خشونت انجام شده است. مطالعاتی که از سالهای ۱۹۳۰ در آمریکا در ارتباط با تأثیر فیلم‌های سینما مورد توجه قرار گرفته را می‌توان در سه جهت خلاصه نمود: ۱- بررسی همراهی رسانه‌ها در طول زمان با خشونت به منظور سنجش درجه خشونت انتشار یافته توسط آنها؛ ۲- مطالعات صورت گرفته توسط روان‌شناسان در محیط‌های آزمایشگاهی به منظور شناخت نقش رسانه‌ها در روند پرخشاک‌گری و ۳- تحقیقات صورت گرفته به منظور بررسی رابطه بین رفتارهای خشونت‌آمیز و طرز تفکر افراد (8).

به طور کلی، و بر اساس گزارش‌های جهانی، نرخ خشونت طی سالیان اخیر در سطح دنیا افزایش بسیاری داشته است. به عنوان مثال، بر اساس گزارش سازمان ملل متحد، تعداد افرادی که بر اثر نزاع در سال ۲۰۲۱ به قتل رسیده‌اند، در مقایسه با سال ۲۰۲۰، ۱۷ درصد، و در مقایسه با سال ۲۰۱۵، ۶۹ درصد رشد داشته است (25). در کشور ما نیز آمارها گویای رشد خشونت در چند ساله اخیر است. بر اساس گزارش سازمان پزشکی قانونی در سال ۱۴۰۰، تعداد ۵۸۶۲۸۳ مورد نزاع ثبت شده که نسب آن نسبت به سال ۱۳۹۱ با تعداد ۱۶۵۳۶۵ مورد، رشدی قابل توجه داشته است؛ آماری که بسیار نگران‌کننده است (15). از اینرو توجه محققین و به خصوص جامعه‌شناسان به این مهم ضروری است.

همان‌گونه که بیان شد، آنچه که امروزه در جوامع معاصر به عنوان یکی از پدیده‌های تأثیرگذار در بروز آسیب‌های اجتماعی مورد توجه قرار گرفته، نقشی است که رسانه‌های ارتباط جمعی در بروز آن داشته و دارند. رسانه‌های ارتباط جمعی، از زمان حرکت خود به سمت شکل امروزیشان در اواخر قرن نوزدهم، نقطه‌ی تمرکز مسائل اجتماعی بوده‌اند (4). یکی از گروه‌هایی که بیشترین میزان استفاده را از رسانه‌ها دارند، نوجوانان و جوانان هستند. بر اساس یکی از گزارش‌های بین‌المللی، میزان مصرف رسانه‌ی افراد بین ۸ تا ۱۸ ساله، در طول روز حدود ۶ ساعت و ۲۱ دقیقه است (23,16). بر همین

واقعیت تعریف کنند، در نتیجه نیز آنها واقعیت هستند. بعلاوه، موقعیت‌ها در جهان زندگی شما شامل مواد ذهنی هستند و اگر شخصی صاحب قدرت، این موقعیت‌ها را به عنوان واقعی تلقی کرد، سایر افراد نیز آنها را به عنوان واقعیت تلقی خواهند کرد، حتی اگر که درست نباشد (21).

دانش، زمانی که به جهان زندگی می‌آید و اینکه ما چطور واقعیت خود را به عنوان یک جامعه درک می‌کنیم، اساسی است. واقعیت شعور عامیانه برای همه افراد جامعه موجود است. چارچوب‌ها و افکار نظری هم آن واقعیت را ساخت می‌دهند. در طبیعت، هر چیزی که جزئی از این جهان مادی نیست، جزو اشیاء هست. تعدادی از محققین این را مصنوعات می‌نامند؛ پس همه چیز در جهان‌بینی ما به صورت اجتماعی ساخته شده است (19).

واقعیت مردم و جهان زندگی از طرق مختلف می‌توانند تحت تأثیر قرار گیرند. روابط بین فردی چهره به چهره، مهم‌ترین رابطه‌ای است که یک شخص می‌تواند زمانیکه جهت شکل‌دهی به جهان زندگی می‌آید، کسب کند. زمانی که دو موضوع در ارتباط بخصوص نزدیک با هم هستند، رابطه را خیلی تأثیرگذار می‌سازند. واقعیت‌های انسانی، به طور مداوم و هر روزه ساخته شده و مجدداً ساخته می‌شوند. هنجارها و شئون جدید، به طور مداوم مطرح می‌شوند و گرفتن مسیر واقعیت امروزی سخت است. نسل‌ها تحت تأثیر نسل‌های قبل از خود قرار دارند. جهان زندگی و ایده‌های اجتماعی ساخت یافته، از نسلی به نسل دیگر منتقل می‌شوند، خواه مناسب باشند و یا نباشند. این ایده‌های اجتماعی ساخت‌یافته نیز بر رفتارهای ما تأثیرگذار هستند. بر اساس این دیدگاه می‌توان گفت که ایدئولوژی‌ها و باورهای فرهنگی و مذهبی، روابط بین‌شخصی و خانوادگی افراد بر شکل‌گیری جهان زندگی تأثیرگذار بوده، در شکل‌گیری واقعیت‌های انسانی ما تأثیرگذار هستند. واقعیت‌هایی که خود را در رفتارهای ما بروز داده و نمایان می‌سازد (2).

در مجموع و بر اساس این دیدگاه، رسانه‌های خبری و سازندگان ادعاها، جهان‌بینی زندگی ما را شکل می‌دهند، به این دلیل که آنها آنچه را ما در تلویزیون و در رسانه‌های چاپی می‌بینیم، کنترل می‌کنند. خشونت در بین جمعیت به سرعت توزیع می‌شود؛ به این دلیل که سازندگان ادعاها آن را می‌سازند. عناوین مقاله‌های ترسناک، منفی و تکان‌دهنده جهت بالا بردن ترس نشان داده می‌شوند و به مردم درک نادرستی از جدی بودن خشونت می‌دهند. در کنار رسانه‌ها و سایر تکنولوژی‌های ارتباطی، باورهای مذهبی و روابط درون‌خانوادگی افراد نیز با تأثیرگذاری بر جهان زندگی و واقعیت‌های انسانی، و با انتقال از نسلی به نسل دیگر، بر رفتارهای شخصی افراد، که خشونت یکی از جلوه‌های آن است، تأثیرگذار هستند.

در همین ارتباط، مطالعات داخلی و خارجی بسیاری صورت گرفته که در ادامه خلاصه‌ای از مهم‌ترین این مطالعات، مورد بررسی قرار می‌گیرد.

- «آیا آشننگی روابط خانوادگی و باورهای مذهبی هم در کنار تکنولوژی‌های ارتباطی می‌توانند در بروز خشونت تأثیرگذار باشند و در صورت اثبات، نحوه‌ی این تأثیرگذاری به چه صورت است؟»

مبانی نظری و پیشینه پژوهش

نظریه انتخاب شده در این مقاله جهت مطالعه تأثیر رسانه‌ها بر خشونت، نظریه ساخت اجتماعی کیتسوس^۱ و اسپکتور^۲ می‌باشد. در ادامه این دیدگاه نظری به صورت خلاصه‌وار مورد کنکاش و بررسی قرار می‌گیرد.

ساخت اجتماعی از پارادایم کنش متقابل نمادین اجتماعی گرفته شده است. رسانه‌ها نقش مهمی را در نحوه درک واقعیت توسط ما بازی می‌کنند. مردم از رسانه‌ها به عنوان منبع اصلی ساخت جهان‌بینی خود استفاده می‌کنند. به دلیل تمایل رسانه‌ها جهت هنجارمند نمودن وقایعی که ما درگیر آن هستیم، این باور را بوجود می‌آورند که تمامی حوادث وحشتناک به گونه‌ای جزو وقایع بهنجار محسوب می‌شوند (13).

جان کیتسوس و مالکوم اسپکتور، که نظریه ساخت اجتماعی را معرفی نمودند، چیزهای وحشتناکی را نام می‌برند که رسانه‌های مختلف آنها را به عنوان مسائل اجتماعی روزمره به تصویر می‌کشند. یک مسئله‌ی اجتماعی هر چیزی است که جامعه به طور کل آن را به عنوان یک مسئله اجتماعی می‌نامد، اما می‌گوید که مسئله باید حضاری را داشته باشد که در مسئله درگیر باشند. به عنوان مثال اگر که هیچ شهروندی داستان اخبار را به علت افزونگی آن نخواند و یا نشنود، اسپکتور و کیتسوس این داستان را به عنوان مسئله‌ی اجتماعی در نظر نمی‌گیرند (24). بست^۳ به عنوان یکی دیگر از بنیان‌گذاران این نظریه، عنوان پارادوکس پارانویا را به آن می‌دهد. بست بر این باور است که محیط اجتماعی، از قبیل رسانه‌های اجتماعی، تجاری و سرگرمی، منجر به این می‌شوند که جامعه دید ناسالمی به واقعیت داشته باشد. رسانه به خوانندگان و بینندگان خود این دید را می‌دهد که همه چیز وحشتناک است و در حال بدتر شدن نیز می‌باشد. همچنین بست بیان می‌کند که این پارانویای افراطی می‌تواند منجر به کاهش زندگی اجتماعی و استاندارد زندگی فرد شود (3).

جایی که صحبت از واقعیت یا عدم واقعیت می‌شود، ما چگونه می‌توانیم بفهمیم که چه چیزی واقعیت است و چه چیزی چون گفته می‌شود واقعیت است، ما آن را به عنوان واقعیت می‌شناسیم؟ آیا مسائل اجتماعی واقعیت هستند یا اینکه چون صاحبان قدرت اینگونه می‌گویند، واقعیت تلقی می‌شوند؟ ویلیام توماس^۴ در پاسخ به این پرسش اینگونه بیان می‌کند که اگر انسان‌ها یک موقعیت را به عنوان

1- Kitsuse
2- Spector
3- Best
4- William Thomas

ژوفانگ^۱ در پژوهشی که در سال ۲۰۲۱ تحت عنوان «پژوهشی پیرامون تأثیر خشونت رسانه بر جوانان» انجام داده، به این نتیجه رسیده است که تأثیر مخرب تصاویر خشن رسانه‌ها بر جامعه و افراد در حال افزایش است و یکی از اثرات مخرب آن افزایش رفتارهای خشونت‌آمیز و کاهش رفتارهای اجتماعی می‌باشد (12).

بوشمن^۲ و وایتیکر^۳ در تحقیقی که در سال ۲۰۱۶ با عنوان «تأثیر رسانه‌ها بر رفتار» در امریکا انجام داده‌اند، به این نتیجه رسیده‌اند که رسانه‌ها به شیوه‌های مختلف می‌توانند بر افراد تأثیر بگذارند. اغلب این تأثیر نامحسوس است و به راحتی قابل تشخیص دادن نیست. تأثیرات رسانه‌های خشن به خوبی ثبت شده است، به خصوص بی‌حس شدن افراد نسبت به خشونت و تهاجمی‌تر شدن رفتارشان، از تأثیرات خشونت در رسانه‌ها می‌باشد. البته به باور آنها، رسانه‌ها دارای تأثیرات دیگری نیز می‌باشند که شامل ارتقای رفتارهای هماهنگ با جامعه، شکل‌دهی به دیدگاهها و تأثیرگذاری بر سلامت افراد است. در نهایت اینکه آنها بر این باورند، آگاهی از تأثیر رسانه‌ها جهت شناسایی اینکه چه زمانی رسانه ممکن است بر روی رفتارهای فرد تأثیر بگذارد، مهم است (5).

بر اساس تحقیقی که کوکر^۴ و همکاران در سال ۲۰۱۵ با عنوان «در معرض خشونت رسانه قرار گرفتن و تجاوز فیزیکی در بچه‌های پایه پنجم» در سه کلان شهر امریکا انجام داده‌اند، به این نتیجه رسیده‌اند که در معرض خشونت رسانه بودن کودکان با تجاوز فیزیکی ارتباط دارد. این رابطه برای تلویزیون، بازی‌های ویدئویی و در معرض خشونت ناشی از موسیقی بودن معنی‌دار بوده و شامل هر سه نوع رسانه می‌شود. همچنین بر اساس نتایج این تحقیق، رابطه مثبت معنی‌داری بین زمان ارتباط با رسانه و خشونت رسانه‌ای برای بازی‌های ویدئویی و موسیقی وجود دارد، اما برای تلویزیون این رابطه معنی‌دار نیست (6).

فرگوسن^۵ و همکاران در سال ۲۰۱۱ تحقیقی را با عنوان «شخصیت و تأثیرات رسانه‌ها روی خشونت و افسردگی در یک نمونه بین‌ملتی از جوانان: داده‌هایی از آمریکایی‌های مکزیکی تبار، انگلیسی‌ها و کرواتها» بین سه گروه قومیتی مکزیکی‌ها، انگلیسی‌ها و کرواتها انجام داده‌اند. نتایج حاصل از تحقیق آنها گویای آن است که صفت تجاوز، یک متغیر پیشگوی ثابت در جرایم خشن و افسردگی بین نمونه‌ها بوده است. متغیرهای فردی کلی، تأثیرات ثابت کمتری بر خشونت داشته‌اند. خشونت رسانه‌ها، تنها بین کرواتهایی که بازیهای ویدئویی خشن بازی می‌کنند، تا اندازه‌ی کمی بر جرایم خشن تأثیرگذار است و خشونت تلویزیونی نیز پیش‌بینی‌کننده افزایش جرایم خشن می‌باشد (9).

- 1- Xufang
- 2- Bushman
- 3- Whitaker
- 4- Coker
- 5- Ferguson

در تحقیقی که توسط اوکسمن-مارتینز^۶ و همکاران در سال ۲۰۰۹ در رومانی و کانادا با عنوان «سایه‌های خشونت: نقش رسانه‌ها» انجام گرفت به این نتیجه رسیده‌اند که تولیدات رسانه‌ها مصنوعات فرهنگی هستند که عمیقاً در ساختارهای فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی جاسازی شده‌اند. بر اساس نتایج حاصل از این مطالعه، روزنامه‌نگاران از چارچوب‌های تفسیری مسلط جهان و حوادث استفاده می‌کنند و در اخبار خود ارائه می‌دهند، چارچوب‌هایی که همواره در مسیر دیداری و کلامی تعیین شده تعریف گردیده و سازماندهی شده‌اند (22).

عبداللهی (۱۴۰۰) در مطالعه‌ای تحت عنوان «پیشگیری از گرایش نوجوانان به خشونت با تأکید بر یادگیری اجتماعی»، به دنبال بررسی عوامل پیشگیری از روی آوردن نوجوانان به خشونت بوده است. وی بر نقش یادگیری اجتماعی در خشونت‌ورزی تأکید داشت و عوامل پیشگیری از خشونت را بر اساس مبانی اسلامی روان‌شناختی و جامعه‌شناختی تحلیل کرده است. روش پژوهش محقق کتابخانه‌ای بود و از تجزیه و تحلیل کیفی استفاده کرد. نتایج این پژوهش بر وظایف اجزای نظام تعلیم و تربیت، خانواده، همسالان، مربیان مدرسه، نظام آموزشی، رسانه‌ها و باورهای معنوی در کنترل خشم تأکید دارد (1).

در تحقیقی که با عنوان «رسانه‌های تصویری و رفتارهای خشونت‌آمیز در نوجوانان» توسط مهدی‌زاده و همکاران در سال ۱۳۹۵ در شهر تهران انجام گرفته است، به این نتیجه رسیده‌اند که رفتارهای خشونت‌آمیز در میان نوجوانان پسر به مراتب بیشتر از دختران است. همچنین افراد انتخابگر نسبت به برنامه‌های رسانه‌ها و نیز افرادی که تمایل بیشتری به تماشای برنامه‌های خشونت‌آمیز دارند، بیشتر مرتکب اعمال خشونت‌آمیز می‌شوند؛ در ضمن، میزان تماشای تلویزیون و برنامه‌های ماهواره، سن و ارتباط با دوستان کجرو، با خشونت نوجوانان رابطه مستقیم و معناداری داشته‌اند؛ همچنین در این تحقیق متغیرهای وضعیت تحصیلی افراد، میزان کنترل و نظارت والدین، رابطه صمیمی بین اعضای خانواده و پایگاه اجتماعی-اقتصادی افراد با خشونت نوجوانان رابطه غیرمستقیم و البته معناداری داشته است (18).

خرازانی در سال ۱۳۹۵ تحقیقی را با عنوان «رابطه استفاده از فضای سایبری با گرایش دانش‌آموزان به خشونت» در شهر تهران انجام داده است. یافته‌های این تحقیق گویای آن است که نقش خانواده در کنترل گرایش به خشونت دانش‌آموزان بسیار مؤثر است و در رتبه اول قرار دارد؛ همچنین فضای خشونت‌طلبی در اینترنت و بازی‌های اینترنتی نیز در افزایش خشونت‌طلبی دانش‌آموزان مؤثر بوده و در رتبه‌های دوم و سوم قرار دارند. در واقع نتایج این تحقیق نشان می‌دهد که عضویت دانش‌آموزان در گروه‌های استفاده‌کننده در اینترنت و استفاده از بازی‌های رایانه‌ای، سبب گرایش آنان به خشونت می‌شود. از طرفی، کنترل و نظارت بر استفاده آنان از اینترنت و بازی‌های رایانه‌ای، سبب کنترل خشونت در این گروه می‌گردد (17).

1- Oxman-Martinez

قدمی در سال ۱۳۹۱ تحقیقی را با عنوان «نقش برنامه‌های تلویزیون و خشونت والدین بر رفتار خشونت‌آمیز دانش‌آموزان» در شهر کاشان انجام داده است. نتایج این تحقیق نشان می‌دهد افرادی که برنامه‌های خشونت‌آمیز تلویزیون را بیشتر تماشا می‌کنند و افرادی که در معرض رفتار خشونت‌آمیز والدین قرار می‌گیرند، بیشتر از دیگران به خشونت متوسل می‌شوند؛ همچنین نتایج تحلیل رگرسیون چندمتغیره آن نشان می‌دهد که خشونت فرزندان مستقیماً تحت تأثیر متغیرهای خشونت والدین، مشاهده تلویزیون و برنامه‌های خشونت‌آمیز تلویزیون قرار دارد (10).

بر اساس نتایج حاصل از مطالعات داخلی و خارجی صورت گرفته پیرامون خشونت و تأثیری که تکنولوژی‌های ارتباطی بر رفتارهای خشونت‌آمیز دارند، می‌توان مشاهده نمود که عمده‌ی این مطالعات تأثیرات مثبت تکنولوژی‌های ارتباطی بر زندگی انسان را نادیده نگرفته و ضمن نشان دادن چگونگی اثرگذاری این تکنولوژی‌ها بر افزایش رفتارهای خشونت‌آمیز، بخصوص در بین جوانان، به دنبال ارائه‌ی راهکارهایی جهت کاهش آن هستند و هیچ کدام به دنبال حذف تکنولوژی‌های ارتباطی از زندگی انسان نبوده و نیستند. بیشترین توجه نیز متوجه رفتارهای خشونت‌آمیز در بین گروه پسران بود و تقریباً هیچ کدام از مطالعات داخلی و خارجی فقط به مطالعه‌ی رفتارهای خشونت‌آمیز دختران پرداخته‌اند؛ یک خلاء پژوهشی که در این مطالعه به شکلی نوآورانه به دنبال رفع آن هستیم.

روش پژوهش و ابزار پژوهش

مقاله حاضر، از نظر هدف کاربردی و از نظر ماهیت توصیفی پیمایشی از نوع همبستگی است.

جامعه آماری پژوهش شامل کلیه نوجوانان دختر ۱۲ تا ۱۸ ساله استان بوشهر در سال ۱۳۹۸ می‌باشد که بر اساس آمار به دست آمده از اداره ثبت احوال استان بوشهر حدود ۵۲۵۵۵ نفر بوده‌اند. برای انتخاب حجم نمونه، به دلیل اینکه این پژوهش یک مطالعه‌ی ساختاری است، از روش برآورد اندازه‌ی اثر و فرمول کوهن استفاده شده است. با استفاده از فرمول کوهن در سطح اطمینان ۹۵ درصد، حجم نمونه حداقل ۹۴۷ نفر محاسبه گردید که در نهایت و به دلیل آنکه اگر تعداد افراد مورد بررسی کمتر از این مقدار می‌شد، نمونه قابلیت استفاده در مدل ساختاری را از دست می‌داد، تعداد بیشتری از دانش‌آموزان انتخاب شده و در مجموع، داده‌ها و اطلاعات ۱۰۴۹ نفر از دانش‌آموزان جمع‌آوری گردید. همچنین بر اساس شیوه نمونه‌گیری خوشه‌ای چند مرحله‌ای، پنج شهر بوشهر، برازجان، کنگان، دیلم و

خورموج به عنوان شهرهای نمونه انتخاب شده است. دلیل انتخاب این پنج شهر، از لحاظ موقعیت جغرافیایی و حجم جمعیت بوده است. بوشهر به دلیل اینکه مرکز استان بود، برازجان به دلیل حجم جمعیت و خورموج به علت موقعیت جغرافیایی خود و اینکه در وسط استان واقع است، انتخاب گردیده‌اند. انتخاب دیلم در شمال استان و کنگان در جنوب استان نیز به علت موقعیت جغرافیایی این دو شهر بوده است. از هر شهر، چهار مدرسه دولتی دخترانه، به صورت تصادفی ساده انتخاب شد و در نهایت، از هر مدرسه نیز دو کلاس درس، به صورت تصادفی ساده و با قرعه‌کشی انتخاب گردید و از تمام دانش‌آموزان حاضر در کلاس، اطلاعات جمع‌آوری شد.

پرسشنامه مورد استفاده در این مقاله، از نوع محقق ساخته است. لازم به ذکر است که پرسشنامه مذکور با استفاده از طیف پنج گزینه‌ای لیکرت طراحی گردید که در مجموع ۱۹ گویه میزان گرایش به تکنولوژی‌های ارتباطی (تلفن همراه، اینترنت، ماهواره)، ۶ گویه به بررسی رفتارهای خشونت‌آمیز، ۴ گویه به آشفتگی روابط خانوادگی و ۸ گویه نیز به بررسی باورهای مذهبی پاسخ‌گویان می‌پردازند.

جهت سنجش پایایی ابزار سنجش از ضریب آلفای کرونباخ استفاده گردیده است. ضریب آلفا برای تکنولوژیهای ارتباطی ۰/۹۱، رفتارهای خشونت‌آمیز ۰/۷۱، آشفتگی روابط خانوادگی ۰/۷۶ و باورهای مذهبی ۰/۸۵ می‌باشد.

داده‌ها به کمک آماره‌های موجود در نرم‌افزارهای SPSS24 و Amos24 مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته‌اند. برای این تجزیه و تحلیل، آماره‌های توصیفی مانند میانگین جداول توافقی و درصدها و آماره‌های استنباطی مانند تحلیل مسیر، RMSEA و X2/DF به کار گرفته می‌شوند.

یافته‌های پژوهش

داده‌های تحقیق، حاصل استخراج پرسشنامه‌هایی است که توسط ۱۰۴۹ نفر از دانش‌آموزان دختر استان بوشهر، تکمیل گردید و اساس تجزیه و تحلیل یافته‌های پژوهش حاضر قرار گرفته است. جدول شماره ۱، توزیع فراوانی پاسخ‌گویان بر حسب متغیر سن را نشان می‌دهد. همان‌طور که در جدول شماره ۱ مشاهده می‌شود، ۱۴/۲ درصد از پاسخ‌گویان ۱۲ ساله، ۱۳/۳ درصد ۱۳ ساله، ۱۱/۷ درصد ۱۴ ساله، ۱۵/۸ درصد ۱۵ ساله، ۱۶/۱ درصد ۱۶ ساله، ۱۴/۲ درصد ۱۷ ساله و ۱۴/۷ درصد نیز ۱۸ ساله بوده‌اند. بر همین اساس، کمترین تعداد پاسخ‌گویان، گروه سنی ۱۴ ساله با ۱۱/۷ درصد، و بیشترین تعداد نیز گروه سنی ۱۶ ساله با ۱۶/۱ درصد بوده است.

جدول ۱- توزیع فراوانی پاسخ‌گویان بر حسب متغیر سن

سن	فراوانی	درصد
۱۲ سال	۱۴۹	۱۴/۲
۱۳ سال	۱۳۹	۱۳/۳
۱۴ سال	۱۲۳	۱۱/۷
۱۵ سال	۱۶۶	۱۵/۸
۱۶ سال	۱۶۹	۱۶/۱
۱۷ سال	۱۴۹	۱۴/۲
۱۸ سال	۱۵۴	۱۴/۷
کل	۱۰۴۹	۱۰۰

همچنین در پژوهش حاضر، رابطه‌ی بین تکنولوژی‌های ارتباطی، آشفتگی روابط خانوادگی و باورهای مذهبی با خشونت بررسی شد. جدول زیر، نتایج همبستگی را نشان می‌دهد:

جدول ۲- آماره‌های توصیفی و ماتریس همبستگی تکنولوژی‌های ارتباطی، آشفتگی روابط خانوادگی و باورهای مذهبی با خشونت

متغیره	میانگین	انحراف استاندارد	۱	۲	۳	۴
تکنولوژی‌های ارتباطی	۵۹/۳۲	۱۶/۰۸۷	-			
آشفتگی روابط خانوادگی	۱۵/۲۰	۳/۵۶۲	۰/۱۶	-		
باورهای مذهبی	۳۸/۵۱	۷/۱۵۸	۰/۰۲	۰/۵۸	-	
خشونت	۱۶/۸۹	۴/۶۰۴	۰/۳۲	۰/۰۳	۰/۰۳	-

استفاده از این مدل‌ها می‌تواند به حجم عظیمی از اطلاعات که می‌تواند روابط علی ارزشمندی را بیان کند، دست یافت. ترسیم مدل تحلیل

بر اساس تحلیل مسیر انجام شده، الگوی ساختاری، روابط بین تکنولوژی‌های ارتباطی، آشفتگی روابط خانوادگی و باورهای مذهبی را با خشونت نشان داد.

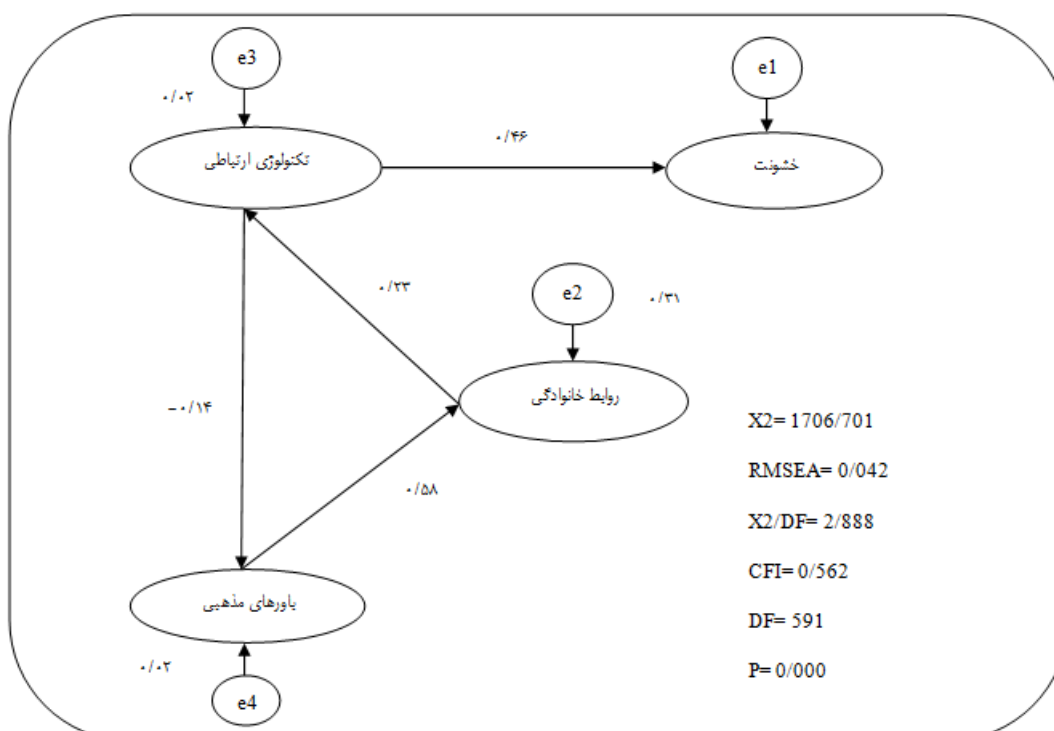
مسیر زیر با استفاده از نرم افزار اموس صورت گرفته است. ضریب مسیر در این مدل نماینده شدت روابط بین دو متغیر، با ثابت نگه داشتن اثر متغیرهای دیگر موجود در مدل است؛ در ضمن فلش‌های

ارزیابی مدل ساختاری تحقیق با استفاده از روش حداقل مربعات انجام گرفته است. مدل تجربی تحقیق، یک مدل علی از نوع تحلیل مسیر است. نکته دارای اهمیت در مدل‌های تحلیل مسیر آن است که با

اضافی- که از بیرون به متغیرها هدایت شده‌اند- به مقداری از واریانس توضیح داده نشده برای هر متغیر برمی‌گردد که کنترل آنها از توان محقق خارج بوده است. بر اساس آماره‌های به دست آمده از طریق روش حداقل مربعات، این مدل با استفاده از آماره‌های

RMSEA که مقدار آن برابر ۰/۰۴۲ می‌باشد و همچنین آماره X^2/DF که مقدار آن برابر با ۲/۸۸ است، تأیید شد (رجوع شود به نمودار شماره ۱).

نمودار ۱- الگوی تحلیل مسیر تکنولوژی‌های ارتباطی، آشفستگی روابط خانوادگی، باورهای مذهبی و خشونت

خشونت‌آمیز است، متغیر تکنولوژی‌های ارتباطی است. چنانچه ضریب مسیر نشان می‌دهد، متغیر تکنولوژی‌های ارتباطی، توانسته است در مرحله اول، وارد مدل شود. وزن بتای استاندارد برای این متغیر در مرحله ورود مستقیم برابر (Beta= ۰/۴۶) بوده است. متغیرهای دیگر که شامل آشفستگی روابط خانوادگی و باورهای مذهبی هستند، بر اساس مدل تحلیل مسیر دارای تأثیر مستقیم بر متغیر وابسته رفتارهای خشونت‌آمیز نیستند؛ همچنین متغیر آشفستگی روابط خانوادگی، دارای بیشترین تأثیر غیرمستقیم بر رفتارهای خشونت‌آمیز است و پس از آن نیز متغیر باورهای مذهبی قرار دارد. متغیر تکنولوژی‌های ارتباطی نیز دارای کمترین تأثیر غیرمستقیم است که منفی می‌باشد. اثرات استاندارد مستقیم، غیرمستقیم و کل متغیرهای مستقل بر متغیر رفتارهای خشونت‌آمیز در جدول شماره ۴ نشان داده شده است.

متغیرهای مستقل به شیوه گام به گام وارد معادله شدند و تنها متغیر تکنولوژی‌های ارتباطی در معادله باقی ماند. همان‌طور که در جدول شماره ۳ ملاحظه می‌شود، آزمون T نشان می‌دهد که ضریب بتا برای این متغیر، حداقل در سطح ۹۵ درصد اطمینان، از لحاظ آماری معنادار است. نتایج به دست آمده نشان می‌دهد که بین این متغیر و رفتارهای خشونت‌آمیز، همبستگی بالا و معنی‌داری وجود دارد؛ به این معنا که هر چه میزان استفاده افراد از تکنولوژی‌های ارتباطی بیشتر باشد، رفتارهای خشونت‌آمیز آنها نیز افزایش می‌یابد. به طور کلی، این متغیر به میزان ۱۰ درصد از تغییرات متغیر وابسته رفتارهای خشونت‌آمیز را پیش‌بینی می‌کند ($R^2 = 0/۱۰۳$).

با توجه به مدل مسیر، می‌توان گفت، در میان شاخص‌های گنجانده شده در مدل، تنها متغیری که دارای تأثیر مستقیم بر رفتارهای

جدول ۳- عناصر متغیر مستقل درون معادله برای پیش‌بینی رفتارهای خشونت‌آمیز

مرحله	نام متغیر	ضریب B	ضریب Beta	آزمون T	Sig.T
اول	تکنولوژی‌های ارتباطی	۰/۰۹۲	۰/۳۲۱	۱۰/۹۸۴	۰/۰۰۰

جدول ۴- اثرات مستقیم، غیرمستقیم و کل استاندارد متغیرهای مستقل بر رفتارهای خشونت‌آمیز

متغیرها	اثر مستقیم	اثر غیرمستقیم	اثر کل
تکنولوژی‌های ارتباطی	۰/۴۶	-۰/۰۰۹	۰/۴۵
آشناگی روابط خانوادگی	-	۰/۱۱	۰/۱۱
باورهای مذهبی	-	۰/۰۶	۰/۰۶

تکنولوژی‌های ارتباطی، متغیر آشناگی روابط خانوادگی و باورهای مذهبی نیز وارد معادله شده و تأثیر غیرمستقیم آن‌ها بر خشونت دانش‌آموزان دختر مورد تأیید قرار گرفت؛ همچنین برازش مدل نیز، بر اساس روش حداقل مربعات و با توجه به آماره‌های به دست آمده، مورد تأیید می‌باشد. بر اساس یافته‌های حاصل از این مدل، نمی‌توان خشونت را به صورت تک‌بعدی بررسی نمود و جهت شناخت عمیق آن، باید به چگونگی روابط مستقیم و غیرمستقیم عوامل مختلف بر آن توجه داشت که در اینجا نقش عوامل غیرمستقیم نیز حائز اهمیت بوده و لازم است که مورد توجه قرار گیرند. همچنین این انتظار وجود دارد که در آینده و با توجه به کم شدن اهمیت باورهای مذهبی در بین نوجوانان در جامعه‌ی ایرانی و همچنین به علت چالش‌های مختلفی که روابط خانوادگی را با آشناگی مواجه نموده، و گسترش روزافزون استفاده از تکنولوژی‌های ارتباطی در بین نوجوانان و تغییر سبک زندگی نوجوان دختر ایرانی، شاهد افزایش رفتارهای خشونت‌آمیز در بین نوجوانان دختر باشیم.

نتایج این پژوهش، مؤید تأکیدی است که در نظریه‌ی ساخت اجتماعی واقعیت بر چگونگی تأثیرگذاری رسانه‌ها بر نحوه‌ی درک واقعیت از جانب ما صورت می‌گیرد. همان‌گونه که در این دیدگاه نظری نیز تأکید شده است، رسانه‌ها با عادی جلوه دادن رفتارهای خشونت‌آمیز، تبدیل به عاملی جهت اشاعه‌ی این رفتارها در بین نسل جوان‌تر شده‌اند؛ به عنوان مثال، امروزه در صنعت سینمای دنیا، یکی از عوامل تأثیرگذار بر فروش بالای فیلم‌های سینمایی، خشونت است. گسترش صحنه‌های خشونت‌آمیز در سینما، تبدیل به عاملی جهت عادی نشان دادن آن شده و خشونت را در بین نسل جوان‌تر و

به طور کلی در نتایج نشان داده شد که مدل ارائه شده درباره رابطه بین تکنولوژی‌های ارتباطی، آشناگی روابط خانوادگی و دینداری با خشونت برازش دارد.

بحث و نتیجه‌گیری

به طور کلی، هدف این مقاله بررسی مدل ساختاری رابطه‌ی بین تکنولوژی‌های ارتباطی و خشونت در بین دانش‌آموزان دختر بود. یافته‌های این پژوهش رابطه‌ی بین متغیرهای مورد مطالعه را آشکار ساخت و دیدگاه‌های ارزشمندی درباره تأثیر تکنولوژی‌های ارتباطی بر خشونت، در بین دانش‌آموزان دختر ارائه داد. پژوهش نشان داد که بین استفاده از تکنولوژی‌های ارتباطی و شیوع خشونت در بین دانش‌آموزان دختر رابطه مثبتی وجود دارد. این نتیجه، نشان می‌دهد درحالی‌که تکنولوژی‌های ارتباطی فواید فراوانی را به ارمغان می‌آورد، خطرات و چالش‌هایی را نیز با خود به همراه دارند؛ همچنین نتایج نشان می‌دهد که پیشرفت‌های صورت گرفته در زمینه‌ی تکنولوژی‌های ارتباطی، می‌تواند به طور ناخواسته به افزایش و تشدید خشونت کمک کند. نتیجه‌ای که بر اهمیت بررسی این مسئله، جهت حفاظت از بهره‌وری و توسعه‌ی مناسب دانش‌آموزان دختر تأکید می‌کند.

همچنین در این مقاله، به بررسی یک مدل ساختاری در این زمینه پرداخته شده است. نتایج به دست آمده، جهت افزایش فهم ما نسبت به پویایی‌های مختلف این رابطه بسیار دارای اهمیت است. از آنجا که این موضوع بسیار پیچیده و چندوجهی است، مدل پیشنهادی به کمک تحلیل مسیر توسعه داده شد تا روابط مستقیم و غیرمستقیم بین متغیرها بررسی شود که بر اساس نتایج حاصله، در کنار متغیر

اخلاقی از فناوری‌های ارتباطی، شهروندی دیجیتال و ایمنی آنلاین متمرکز شود. این برنامه‌ها باید دانش‌آموزان را با مهارت‌ها و دانش لازم برای مرور امن در فضای آنلاین، شناسایی و گزارش خشونت، و ترویج تعاملات مثبت آنلاین تجهیز کنند.

۲- مشارکت والدین: والدین و سرپرستان نقش بسیار مهمی در نظارت و هدایت استفاده از فناوری‌ها توسط کودکان خود دارند. تشویق به ارتباط باز و برقراری راهنمایی‌های لازم در خانواده می‌تواند به کاهش ریسک‌های خشونت و ایجاد یک محیط آنلاین سالم کمک کند.

۳- توسعه سیاست‌ها: مؤسسات آموزشی و سیاست‌گذاران باید به همکاری با یکدیگر بپردازند تا سیاست‌هایی را تدوین و اجرا کنند که به مسئله خشونت متأثر از فناوری‌های ارتباطی پرداخته، آن را مدیریت کنند. این سیاست‌ها باید شامل دستورالعمل‌هایی برای استفاده از فناوری‌ها در ساعات مدرسه، تدابیر تأدیبی مناسب و مکانیزم‌هایی برای گزارش و رسیدگی به موارد خشونت باشد.

حامی مالی

تمام منابع مالی و هزینه پژوهش و انتشار مقاله بر عهده نویسنده مقاله بوده و هیچ‌گونه حمایت مالی دریافت نشده است.

مشارکت نویسندگان

مقاله برگرفته از کار پژوهشی نویسنده بوده و به جز شخص نویسنده، شخص دیگری در آن مشارکت نداشته است.

تعارض منافع

این نوشتار برگرفته از پژوهشی تحت عنوان «بررسی مدل ساختاری رابطه‌ی بین تکنولوژی‌های ارتباطی و خشونت نوجوانان دختر استان بوشهر» است و با منافع شخصی یا سازمانی منافات ندارد.

بخصوص نوجوانان عادی جلوه می‌دهد. عاملی که خود منجر به گسترش رفتارهای خشونت‌آمیز در بین نوجوانان شده و نوجوانان دختر را نیز در سال‌های اخیر تحت تأثیر خود قرار داده است. امروزه در تکنولوژی‌های جدید ارتباطی، شاهد افزایش صحنه‌هایی هستیم که خشونت قهرمانان زن را برای نسل جدید نوجوان به تصویر کشیده و شاهد رشد و گسترش استفاده از خشونت زنان جهت جلب بیشتر مخاطب و کسب درآمدهای بیشتر هستیم. در کنار این عامل، با کم‌رنگ شدن نقش و اهمیت خانواده و آشفتگی‌هایی که ممکن است به واسطه‌ی تغییر نقش‌های سنتی خانوادگی به وجود آید، خانواده به عنوان یکی از عوامل تأثیرگذار در کنترل رفتارهای خشونت‌آمیز، اهمیت خود را از دست داده است و در کنار آن با کاهش اهمیت باورهای مذهبی، به عنوان یکی دیگر از عوامل تأثیرگذار بر رفتارهای فردی، انتظار آن می‌رود که در سال‌های آتی، بر میزان رفتارهای خشونت‌آمیز دختران نوجوان افزوده شود.

بنابراین با توجه به نتایج به دست آمده، بحث و گفتگوی بین متخصصان امر، در مورد مسائل مربوط به این رابطه ضروری است. نکته‌ای که در نهایت باید بر آن تأکید کرد این است که خشونت در میان دختران نوجوان، یک مسئله‌ی جدی بوده که نیازمند توجه و تدابیر قابل توجهی است. تکنولوژی‌های ارتباطی، اگر به شیوه نادرستی مورد استفاده قرار گیرند، می‌توانند منجر به آسیب‌های روانی و جسمی جدی شوند. نتیجه‌ای که با نتایج مطالعات صورت گرفته توسط ژوفانگ گو (۲۰۲۱)، بوشمن و وایتیکر (۲۰۱۶)، کوکر و همکاران (۲۰۱۵)، فرگوسن و همکاران (۲۰۱۱)، اوکسمن-مارتینز و همکاران (۲۰۰۹)، عبداللهی (۱۴۰۰)، مهدی‌زاده و همکاران (۱۳۹۵)، خرازانی (۱۳۹۵)، و قدمی (۱۳۹۱) نیز هم‌خوانی داشته و همگی مؤید دیدگاه کیتسوس و اسپکتور مبنی بر تأثیرگذاری بالای تکنولوژی‌های ارتباطی بر شکل‌دهی به رفتارهای خشونت‌آمیز می‌باشد؛ این انتظار که در جهان رسانه‌ای زده‌ی امروز، رفتارهای خشونت‌آمیز را در بین نوجوانان دختر کمتر شاهد باشیم، نگاهی ساده‌انگارانه است و با واقعیت‌های دنیای در حال تغییر، مطابقت ندارد.

در راستای مقابله با این مسئله، چندین پیشنهاد عملی می‌توان مطرح کرد:

۱- آموزش و افزایش آگاهی: مدارس باید برنامه‌های آموزشی جامعی را برای دانش‌آموزان ارائه دهند که به اصول استفاده مسئولانه و

References

- 1- Abdollahi R. Prevention of Adolescents' Tendency toward Violence with an Emphasis on Social Learning. Journal of Psychology and Educational Sciences. 2021;7(1):397-402.
- 2- Berger P, Luckmann T. The Social Construction of Reality. New York: Penguin Books; 1966.
- 3- Best J. Social progress and social problems: Toward a sociology of gloom. Sociological Quarterly. 2001;42(1):1-12.
- 4- Brown RL. Social Concern, the Mass Media and Violence. Screen. 1970;11(4-5):3-15.
- 5- Bushman B, Whitaker J. Media influence on behavior. 2017.
- 6- Coker TR, Elliott MN, Schwebel DC, Windle M, Toomey SL, Tortolero SR, et al. Media violence exposure and physical aggression in fifth-grade children. Academic pediatrics. 2015;15(1):82-8.
- 7- Ebrahimi Gavam S, Khatibzadeh M. Investigating family status of runaway girls with emphasis on their abuse. Police Women. 2014;7(19):78-92.
- 8- Ebrahimi S, Goodarzi F. Violence and Television. Journal of Forensic Medicine. 2001;7(25):65-72.
- 9- Ferguson CJ, Colwell J, Mlačić B, Milas G, Mikloušić I. Personality and media influences on violence and depression in a cross-national sample of young adults: Data from Mexican-Americans, English and Croatsians. Computers in Human Behavior. 2011;27(3):1195-1200.
- 10- Ghadami M. The Role of Parental Violence and TV Programs in Violent Behavior of Studies. Quarterly Journal of Family and Research. 2012;9(2):95-126.
- 11- Gheisari Z, Sahebdel H, Ebrahimpour M. Effectiveness of Motivational Psychotherapy on High-Risk Behaviors (Violence and Sexual Behavior) of Students. Pajouhan Scientific Journal. 2021;19(3):27-33.
- 12- Guo X, editor Research on the Influence of Media Violence on Youth. 2021 International Conference on Social Development and Media Communication (SDMC 2021); 2022: Atlantis Press.
- 13- Herda-Rapp A. The social construction of local school violence threats by the news media and professional organizations. Sociological Inquiry. 2003;73(4):545-74.
- 14- Huesmann LR, Eron LD, Dubow EF. Childhood predictors of adult criminality: are all risk factors reflected in childhood aggressiveness? Criminal Behaviour and Mental Health. 2002;12(3):185-208.
- 15- Iraanian Legal Medicine Organization. Statistics of Conflict in the Year 2021. Tehran: Medicine Organization; 2021.
- 16- John J, John S, Raghunadhan T. Role of Media in Augmenting Violence in Adolescent Youth an Indian Perspective. Journal of New Media and Mass Communication. 2020;6(1):12-9.
- 17- Kharazani SH. The Relationship Between the Students' Use of Cyber Space and Their Tendencies Toward Violence. Quarterly of Criminal & Intelligence Researches. 2016;11(1):161-84.
- 18- Mehdizadeh S, Ghazinejad M, Ghaemi Jandabi R. Isual Media and Violent Behavior in Adolescent. Bi-Quarterly Journal of Policing & Social Studies of Women & Family. 2016;6:67-85.

[19- Motyl AJ. The social construction of social construction: implications for theories of nationalism and identity formation. Nationalities Papers. 2010;38\(1\):59-71.](#)

[20- Naghdi V. Investigating the Influence of Ethical and Educational Norms on Youth Violence. Journal of Social Science Order Research. 2012;4\(3\):8-39.](#)

[21- Office of the Surgeon General. A report of the surgeon general. Rockville \(MD\): Office of the Surgeon General; 2013.](#)

[22- Oxman-Martinez J, Marinescu V, Bohard L, editors. Shades of violence: The media role. Women's Studies International Forum; 2009: Elsevier.](#)

[23- Rideout VJ, Foehr UG, Roberts DF. Generation M 2: Media in the Lives of 8-to 18-Year-Olds. Henry J Kaiser Family Foundation. 2010.](#)

[24- Specter M, Kitsuse J. Constructing Social Problems. New Brunswick, New Jersey: Transaction Publishers; 2013.](#)

[25- United Nations. Civilians continue to bear the brunt of violent conflicts, with record numbers forcibly displaced. 2022.](#)

[26- Usefi N, Beshlideh K. Optimism-Pessimism and Religious Beliefs as Predictors of Divorce. Biannual Journal of Applied Counseling. 2011;1\(2\):73-96.](#)